

Representantforslag 23 S

(2015–2016)

fra stortingsrepresentant Une Aina Bastholm

Dokument 8:23 S (2015–2016)

Representantforslag fra stortingsrepresentant Une Aina Bastholm om å sikre god dyrevelferd i norsk kyllingproduksjon

Til Stortinget

Bakgrunn

I 2014 ble det slaktet i underkant av 74 millioner kyllinger i Norge, ifølge tall fra Animalia. De aller fleste er kyllingrasen Ross 308, en hurtigvoksende hybrid som er avlet frem for å bli mest mulig kjøttrik fortrest mulig. Kombinasjonen av intens fôring og de hurtigvoksende egenskapene ga i 2014 en gjennomsnittlig slaktevekt på 1 256 gram i løpet av dyrenes levetid på 31,5 dager, ifølge Nortura.

Mens salget av hvitt kjøtt har økt i mange år, opplever næringen nå redusert salg. Forbrukernes negative respons på bruken av Narasin i fôret, et koksidiostatika med antibakteriell effekt, har sammen med doblede konsesjonsgrenser ført til overproduksjon og press på pris. Den økonomiske situasjonen for kyllingnæringen er utfordrende. På den ene siden oppleves fall i etterspørsel, på den andre siden er mulighetene til å differensiere til mer saktevoksende raser begrenset av tilgangen på annet avlsmateriale.

Forslagsstiller mener situasjonen bør møtes med langsiktige tiltak som svarer til forbrukernes forventninger til kvalitet og etikk. I stedet for å arbeide for kortsiktig og fortsatt vekst i kyllingnæringen med mål om økt volum, bør oppmerksomheten mer enn noen gang rettes mot kvalitet, reduksjon i medisinbruk, god dyrehelse og god dyrevelferd. Forslagsstiller foreslår derfor at regjeringen sammen med næringen og Mattilsynet setter i gang et arbeid for å fase ut rasen Ross 308 til fordel for mer saktevoksende raser,

samt reduserer dyretettheten for slaktekylling og sikrer bedre miljøberiking i kyllinghusene.

Rasen Ross 308 har dårlig dyrehelse

Tilveksten på Ross 308 har i lang tid blitt kritisert av faginstanser for å medføre alvorlige helseproblemer og være dyrevelferdsmessig utfordrende. Forslagsstiller viser til at Rådet for dyreetikk i 2009 kom med en uttalelse om husdyrproduksjon. Her påpeker rådet blant annet at det er utfordringer knyttet til

«slaktekyllingenes enorme appetitt og tilvekst, der mange individer får beinproblemer og sirkulasjonsproblemer fordi utviklingen av skjelett/seneapparat og hjerte/blodkar ikke klarer å holde tritt med økningen i muskelmasse. Videre må foreldredyrene til slaktekyllingen føres svært restriktivt for å unngå blant annet beinproblemer og reproduksjonsproblemer.»

Forslagsstiller er kjent med at bransjen har arbeidet for å forbedre helsen i rasen Ross 308, men mener den raske tilveksten og dårlige dyrehelsen fortsatt er på kant med dyrevelferdsloven (2009). Den restriktive fôringen av foreldredyrene tross ekstrem appetitt hos dyrene er også fortsatt et problem. I dyrevelferdsloven § 25 heter det at:

«Avl skal fremme egenskaper som gir robuste dyr med god funksjon og helse.

Det skal ikke drives avl, herunder ved bruk av genteknologiske metoder, som:

- endrer arveanlegg slik at de påvirker dyrs fysiske eller mentale funksjoner negativt, eller som viderefører slike arveanlegg,
- reduserer dyrs mulighet til å utøve naturlig atferd, eller
- vekker allmenne etiske reaksjoner.

Dyr med arveanlegg som nevnt i andre ledd, skal ikke brukes i videre avl.»

Norge skal ha høye ambisjoner for dyrevelferden. Forslagsstiller viser til Innst. O. nr. 56 (2008–2009) om ny lov om dyrevelferd i 2009. Her understrekes det at

«Komiteen mener at Norge er et land som er ledende på dyrevelferd i verden. Komiteen mener at den nye loven bidrar til å sikre dette også for fremtiden.»

Dyrevelferdslovens avlsparagraf har til hensikt å unngå at selektiv avl for produksjonsdyr går ut over dyrevelferden. Forslagsstiller mener derfor det går på akkord med Stortingets intensjon i dyrevelferdsloven når rasen Ross 308 i slaktekyllingproduksjonen bryter med avlsparagrafen på alle punkter. I Ross 308 er arveanlegget endret slik at dyrets fysiske og mentale funksjoner er påvirket negativt, dyrets mulighet til å utøve naturlig atferd er redusert, og i tillegg har en kombinasjon av rase og dyrehold vist seg å vekke allmenne etiske reaksjoner.

For å oppnå målsettingen i St.meld. nr. 12 (2002–2003) om at funksjonsfriske dyr skal være en forutsetning for alle typer avl, er det en mulig løsning å bytte ut Ross 308 i konvensjonell slaktekyllingproduksjon med Rowan 308, en hybrid mellom Ross 308 og en mer saktevoksende rase. Rowan er vanlig i nisje- og spesialproduksjoner i Norge. Den er også den eneste saktevoksende rasen som i dag er tillatt å benytte i økologisk produksjon. Også Rowan vokser fort, men noe saktere enn Ross 308.

En rapport fra AgriAnalyse AS fra 2015 beregner at en overgang til Rowan 308, med dagens dyretetthet på 36 kilo per kvadratmeter, utløser et behov for økte produksjonsinntekter på ca. fem pst. Dette er forutsatt at dekningsbidraget skal opprettholdes.

AgriAnalyse estimerer videre at ved en utskifting av kyllingrase vil det bli behov for nær 11 000 tonn ekstra kraftfôr, dersom en forutsetter samme samlet forbruk av kylling som i dag. Forslagsstiller mener imidlertid at målet må være å redusere kjøttforbruket, også hvitt kjøtt, og at man uansett har mange muligheter for å utvikle alternative, norske proteinkilder til kylling enn dagens kraftfôr.

Nortura oppgir at det er lite aktuelt med begge raser i standardsortimentet, men påpeker at begge variantene er aktuelle, hvis den økonomiske belastningen ikke blir for stor. En økning av produksjonsinntekter på fem pst. kan hevdes å være oppnåelig i en næring som er nødt til å omstille seg for fremtidig landbruk. AgriAnalyse foreslår at produksjonsinntektene kan økes ved å innføre en merpris i markedet eller via et kvalitetstilskudd.

Forslagsstiller er kjent med at avl av raser reguleres gjennom forskrifter nedfelt av departementet, og at initiativ til nye raser normalt vil komme fra næringen selv. Avl av kylling i Norge er imidlertid svært begrenset og ligger hos noen få aktører. I dag finnes

det ikke noe norsk avlsmateriale på kylling, og næringen er avhengig av avlsmaterialer fra utlandet.

Forslagsstiller mener dyrevelferdsloven er klar på at avl og import av dyreraser som genetisk medfører vesentlige helseskader eller lidelser for dyrene, ikke bør tillates i Norge. Kyllingnæringen bør derfor stimuleres til en overgang til raser med lavere intensitet og lavere produksjon. En slik overgang vil i tillegg bidra til å øke tilliten til norsk mat hos forbrukerne, noe som er et viktig mål i landbruks- og matpolitikken.

Andre tiltak for å bedre dyrevelferden

Den intensive rasen kombinert med industrielt dyrehold med store besetninger gjør det nødvendig med rutinemessig tilsetning av parasitthemmende tilsetningsstoffer i slaktekyllingproduksjonen. Dette er ikke i tråd med forbrukernes forventninger til norsk mat.

Når Ross-kyllingene er genetisk disponert for bein- og hjertelidelser, er et godt levested som stimulerer til mosjon, også spesielt viktig for å forebygge dårlig dyrehelse. Likevel ble altså dyretettheten økt ved siste oppdatering av forskrift om hold av høns og kalkun. Forslagsstiller mener dette ikke er i tråd med forbrukernes forventninger og at regjeringen bør revurdere dette. En slik endring vil ikke få store konsekvenser for næringen, men gjøre dyretallet noe lavere ved nye innsett.

Vitenskapskomiteen for mattrygghet (VKM) anbefaler å redusere dyretettheten til 25 kilo per kvadratmeter. Dersom man skal følge anbefalingene fra VKM, utløser det et behov for økte produksjonsinntekter på 15,5 pst., dersom en også endrer rasen fra Ross 308 til Rowan 308. Dette kan tas ut i merpris i markedet. Forslagsstiller er overbevist om at norske forbrukere er villige til å betale mer for maten dersom de får vite mer om dyrevelferden og tryggheten de betaler for.

Dyrevelferdsloven § 23 stiller krav om at dyrets levested skal tilrettelegges for trivsel og artstypisk aktivitet:

«Dyreholder skal sikre at dyr holdes i miljø som gir god velferd ut fra artstypiske og individuelle behov, herunder gi mulighet for stimulerende aktiviteter, bevegelse, hvile og annen naturlig atferd. Dyrs levested skal fremme god helse og bidra til trygghet og trivsel.»

Også i forskrift om hold av høns og kalkun er det tydelige bestemmelser om å sikre dyrets adferds- og aktivitetsbehov. Forskning viser at enkle tiltak for å berike levestedet i kyllinghuset kan gi betydelig økt trivsel, og er viktig for å forebygge helselidelser. Slike miljøberikinger kan være i form av installasjoner, innredninger eller løse objekter. Det er i dag likevel ikke vanlig med aktivitetsobjekter eller innred-

ninger som skal fremme dette i slaktekyllingnæringen.

Det bør også vurderes å la kyllingene oppleve dagslys. Tilgang på dagslys øker kyllingenes generelle aktivitetsnivå og fremmer bruk av andre typer miljøberiking.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen planlegge for en gradvis utfasing av kyllingrasen Ross 308 og sikre god tilgjengelighet til avlsmaterialer fra sunnere og mer saktevoksende raser.
2. Stortinget ber regjeringen gjennomgå krav til dyretetthet og miljøberikelse for slaktekylling for å sikre at dyrevelferdslovens krav til dyrs levmiljø er ivaretatt, og for å imøtekomme forbrukernes forventinger til god dyrevelferd.

9. desember 2015

